

امنیت انتخابات **بشر و حاکمیت قانون محوری**

به‌هم‌پیوسته‌های هستند که یکد یگر را تقویت می‌کنند و هر گونه نقض یا مشکل در یکی از این محورها بر دیگری هم اثر منفی بر جای می‌گذارد. انتخابات آزاد و منصفانه، معیار سلامت مردم‌سالاری و رعایت حقوق بشر و حاکمیت قانون در هر کشور است و کشور ما نیز بر چمدار این سه ضلع است.

■ ■ ■

انتخابات دوازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی و ششمین دوره مجلس خیرگان رهبری روز جمعه ۱۱ اسفندماه در سراسر کشورمان برگزار شد. مسئولان ذی‌ربط تلاش داشتند این انتخابات نیز همچون سایر انتخابات برگزار شده با سلامت برگزار شود، البته برای تضمین سلامت انتخابات، قانونگذار در مادهٔ ۱۷ قانون انتخابات، به منظور پیشگیری از ارتکاب جرائم و تخلفات انتخاباتی، تمهیداتی اندیشیده‌است. بر اساس بند الف این ماده، شورای‌عالی پیشگیری از وقوع جرم در چارچوب وظایف خود راهبردها، برنامه‌ها، تدابیر و سایر اقدامات لازم را در حوزه پیشگیری از وقوع جرائم انتخاباتی حداقل ۹ماه قبل از برگزاری انتخابات اتخاذ می‌کند.»

بر اساس بند «ب» این ماده قانونی نیز «دبیرخانه شورای‌عالی پیشگیری از وقوع جرم و معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه مکلفند با استفاده از امکانات موجود پژوهش‌های لازم را برای آسیب‌شناسی علل وقوع جرائم انتخاباتی و راه‌های پیشگیری از آن انجام دهند و نتایج آن را برای اتخاذ تصمیم به شورای‌عالی پیشگیری از وقوع جرم ارائه دهند.»

■ **تدابیر لازم برای سلامت انتخابات**

رئیس‌عدلیه ۱۱ اسفند سال جاری ضمن حضور در پای صندوق رأی، با اشاره به تدابیر اتخاذشده برای پیشگیری از تخلفات و جرائم انتخاباتی و افزایش سلامت و امنیت انتخابات گفته بود: «قوه قضائیه از ماه‌ها پیش «ستاد پیشگیری از وقوع تخلفات و جرائم انتخاباتی» را با عضویت مسئولان دستگاه‌های ذی‌ربط تشکیل داد و در آن ستاد تدابیر لازم برای افزایش امنیت و سلامت انتخابات اتخاذ شده‌است، همچنین مقامات قضایی مربوط، دادستان‌ها و قضات کشیک ما کاملاً آماده هستند به محض وصول گزارش‌سی ناظر بر وقوع تخلف یا جرائم انتخاباتی در اسرع وقت به موضوع ورود کنند و اقدامات مقتضی را به عمل آورند.»

■ **تقسیم کار برای پیشگیری از تخلفات**

حجت‌الاسلام‌والمسلمین محسنی‌آزهای، رئیس قوه قضائیه ۲۴مهن سال جاری در نشست فوق‌العاده شورای‌عالی پیشگیری از وقوع جرم گفته بود: به موجب «قانون اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی»، شورای‌عالی پیشگیری از وقوع جرم باید در مدت‌زمان ۹ماه قبل از برگزاری انتخابات، در چارچوب وظایف خود راهبردها،

برنامه‌ها، تدابیر و سایر اقدامات لازم را در حوزه پیشگیری از وقوع جرائم و تخلفات انتخاباتی تدوین کند، بر همین اساس با عنایت به اینکه قانون مزبور در همین بر ماده‌ما جاری ابلاغ شد و با وجود آنکه کمتر از ۹ماه تا برگزاری انتخابات باقی مانده‌است، بنابراین بلافاصله نشست فوق‌العاده‌ای را ترتیب دادیم تا در این نشست «تقسیم کار ملی پیشگیری از تخلفات و جرائم انتخاباتی» را تصویب کنیم.

رئیس قوه قضائیه همچنین با اشاره به برداشت‌های مختلفی که ممکن است از برخی مفاد «قانون اصلاح موادی از قانون انتخابات مجلس» صورت گیرد و همچنین موارد ناظر بر جرم‌نگاری در قانون مزبور، به منق‌بودن مصوبات شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم در خصوص راهبردها، برنامه‌ها، تدابیر و سایر اقدامات لازم در حوزه پیشگیری از وقوع جرائم و تخلفات انتخاباتی تأکید کرد.

■ **جلسات منظم برای پیشگیری از تخلفات**

همچنین اصغر جهانگیر، معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه پیش‌تر به میزان گفته بود: «در راستای اجرای قانون، ستاد مرکزی پیشگیری از جرائم و تخلفات انتخاباتی را از چند ماه گذشته با

۵۰

رسانه‌های جوان

نگاهی به تمهیدات اندیشیده شده برای سلامت انتخابات

تدبیر برای رأی سالم

ریاست دادستان کل کشور راه‌اندازی کرده‌ام و در

این زمینه جلسات منظمی در سه سطح مرکزی، استانی و شهرستانی تشکیل شده که مصوبات خوبی نیز داشته‌است.»

سخنگوی شورای نگهبان: افراد اعم از نامزدها و عموم مردم اگر نسبت به روند برگزاری انتخابات به سه دلیل شکایت و اعتراض دارند، می‌توانند شکایت خود را همراه با مستندات طبق تبصره ۴ مادهٔ ۸۶ قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و همچنین اصغر جهانگیر، معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه پیش‌تر به میزان گفته بود: «در راستای اجرای قانون، ستاد مرکزی پیشگیری از جرائم و تخلفات انتخاباتی را از چند ماه گذشته با

برگزاری انتخابات مجلس شورای اسلامی با اشاره به مادهٔ ۸۴قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی گفته بود: «طبق این قانون از این دوره باید تعدادی از ناظران انتخاباتی شورای نگهبان تحت عنوان ضابطان قضایی با هدایت قوه قضائیه و دادستانی کل کشور عمل کنند.»

وی همچنین ضمن قدردانی از فعالیت‌های ناظران انتخاباتی که تعداد آنها حدود ۳۰۰هزار نفر است و از افسار مختلف مردم هستند و هیچ‌گونه رابطه استخدامی با شورای نگهبان ندارند، تأکید کرده بود: «ناظران انتخاباتی، مدافعان حریم «مردم‌سالاری دینی» هستند.»

طبق مادهٔ ۸۴قانون انتخابات مجلس «ناظرانی که با رعایت شرایط مادهٔ ۳۰قانون آیین دادرسی کیفری مصوب چهارم اسفند ۱۳۹۲، از سوی شورای نگهبان به قوه قضائیه معرفی می‌شوند، پس از گذراندن دوره‌های آموزشی و مهارتی قانون اخیرالذکر و صدور گواهی از سوی دادستان از زمان ثبت‌نام داوطلبان تا پایان تأیید نهایی انتخابات از سوی شورای نگهبان، ضابط خاص جرائم انتخاباتی محسوب می‌شوند. بر اساس تبصره یک مادهٔ ۸۶قانون انتخابات، کسانی که از نحوه برگزاری انتخابات شکایت داشته باشند، می‌توانند طی هفت‌روز از تاریخ‌اخذ رأی شکایت مستند خود را به دبیرخانه شورای نگهبان نیز تسلیم دارند. بر اساس تبصره ۲ این ماده نیز شکایاتی قابل رسیدگی خواهند بود که مشخصات شش‌گی یا شاکیان شامل نام،نام‌خانوادگی، نام پدر، شغل، نشانی کامل، شماره تلفن (در صورت داشتن تلفن) و اصل امضای شاک‌ی را داشته باشند.

در تبصره ۲ه تأکید شده‌است: در صورتی که شاک‌ی بدون دلیل و مدرک کسی را متهم کند و عمل شاک‌ی عنوان افترا داشته باشد، قابل تعقیب و پیگیری است.

براساس تبصره ۴ نیز طرح و بررسی شکایات در مورد افراد مجرمانه و افسازی آن ممنوع است.

بر اساس مادهٔ ۸۹قانون انتخابات، تمامی شکایات مربوط به انتخابات، قبل از ارسال پرونده انتخاباتی به مجلس از سوی وزارت کشور به هیئت مرکزی نظارت ارسال و پس از آن، پرونده عیناً به مجلس فرستاده خواهد شد.

تبصره: شورای نگهبان موظف است تمامی شکایات مربوط به انتخابات را پس از صدور اعتبارنامه‌ها به مجلس ارسال دارد.

■ **مهلت ارسال شکایت و اعتراض انتخاباتی**

به گفته هادی طحان‌نظیف، سخنگوی شورای نگهبان افراد اعم از نامزدها و عموم مردم اگر نسبت به روند برگزاری انتخابات به هر دلیلی شکایت و اعتراض دارند، می‌توانند شکایت خود را همراه با مستندات طبق تبصره ۲ مادهٔ ۸۶قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی و همچنین تبصره یک مادهٔ ۲۵قانون انتخابات مجلس خیرگان رهبری برای شورای نگهبان ارسال کنند.نامزدهای محترم تا روز ۱۷ اسفند مهلت دارند مستندات خود را از طریق سامانه «داوطلب» و عموم مردم از طریق سامانه «مردمنظر» برای ما ارسال کنند.

ابتکار جدید برای مقابله با اسلام‌ستیزی

شود. یکی از مصادیق جالب توجه مزبور، اقدامی است که در دانشگاه جرج تاون واشنگتن‌دی سی آمریکا انجام پذیرفته، به این صورت که خبرهای مختلف اسلام‌هراسی و اسلام‌ستیزی به صورت روزانه رصد و خبرنگارمه روزانه‌ای در این خصوص نشر می‌یابد تا حساسیت‌های عموم نسبت به این پدیده منفی

محدودشدن فضای مدنی در کشور و تعلق بودجه

دوربان آفریقای جنوبی در سال ۲۰۰۱ هزاران

سازمان دیده‌بان حقوق بشر از سال ۱۹۹۰، سالنامه‌هایی را در خصوص موارد نقض حقوق بشر در بیش از ۱۰۰کشور جهان منتشر کرده‌است. سی‌وپنجاهمین شماره از این سالنامه‌ها، به بررسی موارد نقض حقوق بشر در سال ۲۰۲۳ اختصاص دارد.

برخی محورهای این گزارش عبارتند از:

■ **فرانسه**

–محدودشدن فضای مدنی در کشور و تعلق بودجه حقوق بشر در بیش از ۱۰۰کشور جهان منتشر کرده‌است. سی‌وپنجاهمین شماره از این سالنامه‌ها، به بررسی موارد نقض حقوق بشر در سال ۲۰۲۳ اختصاص دارد.

–تفاهد دیده‌بان از ناتوانی دولت در تعیین سطوح مناسب پرداخت‌های تأمین اجتماعی برای اطمینان از زندگی راحت دریافت‌کنندگان این حقوق.

–معرفی هزاران زن قربانی خشونت خانگی و کودکان –استمرار جنسی از سوی پلیس به مقامات مهاجرت بین‌سال‌های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۲.

–شکست تلاش‌ها برای مقابله با نژادپرستی و تبعیض در طول سال و تجربه تجاوزات نژادپرستانه در بیش از یک‌سوم افراد از گروه‌های اقلیت.

–عقب‌نشینی از سیاست‌های کلیدی آب‌وهوا و اعلام به تأخیر افتادن خروج تدریجی خودروهای بنزینی و دیزلی تا سال ۲۰۳۰ از سوی نخست‌وزیر.

–رای متعنع به قطعنامه شورای امنیت با در خواست دسترسی کامل کمک‌های بشردوستانه به غزه و آزادی گروگان‌های حماس در اکتبر ۲۰۲۳.

–امتناع از دادن غرامت کامل به مردم چاگوسیی از جمله قب بازگشت آنها.

– مداومت تضعیف نقش کمیسیون تحقیق در مورد اراضی اشغالی فلسطین و اسرائیل و دادن رأی مخالف به دیگر قطعنامه‌های حقوق بشر در اسرائیل و فلسطین.

۴ پرسش حقوقی

۴ **طلاهای مادر پس از فوت به چه کسی می‌رسد؟**
برخلاف تصور عامه که طلاهای مادر پس از فوت به دختر می‌رسد، طلا نیز مانند دیگر مایترک متوفی بر اساس قوانین ارث بین وراث تقسیم می‌شود.

۴ **قاضی می‌تواند خلاف نظر کارشناس رأی دهد؟**
با توجه به اینکه هم در دعای حقوقی و هم در دعای کیفری، نظریه کارشناس رسمی دادگستری، صرفاًاعتبار اماره قضایی را داشته و از ادله اثبات دعوا، به معنی اخص کلمه، به حساب نمی‌آید. تبعیت قاضی از نظر کارشناس، الزامی نبوده و بنابراین قاضی می‌تواند خلاف نظر کارشناس رأی دهد.

۴ تغییر راننده در تصادف چه حکمی دارد؟

تغییر راننده در تصادفات جرم است و مجازات دارد. هرگاه شخصی برخلاف واقع، خود را به عنوان راننده وسیله نقلیه مسبب حادثه معرفی کند، به حبس از ۹۱روز تا شش ماه محکوم می‌شود، راننده نیز چنانچه بر این امر تبتانی کرده باشد، به مجازات مذکور محکوم می‌شود.

۴ **فسخ خرید ماشین به استناد خیار مجلس یعنی چه؟**

خیار مجلس یا اختیار فسخ معامله به استناد خیار مجلس، تنها برای قرارداد بیع یا خرید و فروش وجود دارد. با این توضیح که اگر طرفین مالی را خرید و فروش (بیع) کردند تا زمانی که از مجلس قرارداد بیرون نرفته‌اند، می‌توانند آن را به هم بزنند و زمانی که از هم جدا شدند، دیگر حق فسخ نخواهند داشت. طبق ماده ۳۹۷قانون مدنی «هر یک از متبایعین بعد از عقد فی المجلس و مادام که متفرق نشده‌اند، اختیار فسخ معامله را دارند.» برای مثال در خانه خود با کسی، ماشینی را معامله می‌کنید و در حال نوشتن قرارداد هستید و آن را امضا می‌کنید، اینجا آن ماشین به شما منتقل شده و مال شماست اما می‌توانید تا زمانی که در همان حال در کنار فروشنده هستید، پشیمان شوید و قرارداد را به هم بزنید، حتی اگر با فروشنده از خانه خارج شوید و دو نفری سوار ماشین شوید که مثلاً به جایی بروید تا زمانی که از هم دیگر جدا نشده‌اید، باز هم می‌توانید عقد را به هم بزنید.

■ **چگونه این عقدا را به هم بزنیم؟**

خیار مجلس برای این است که خریدار با فروشنده با اطمینان کامل معامله را انجام دهند و اگر فوراً بعد از معامله بهمفند که به نفع‌شان نیست، می‌توانند آن را به هم بزنند اما در همین خرید و فروش بعد از بشیمانی می‌توانید عقد را به هم بزنید و به طرف مقابل اعلام کنید، حال اگر فرد راضی نشد و حاضر به پس دادن مال نشد، شما می‌توانید با اثبات فسخ کردن از دادگاه، تأیید فسخ قرارداد را به استناد خیار مجلس بخواهید. برای اثبات کسانی که در همان جلسه بوده‌اند، می‌توانند شاهد در نظر گرفته شوند.

۴ **آیا کارشناس منتخب دادگاه پس از اظهار نظر و تقدیم نظر به خود به دادگاه می‌تواند از نظر قبلی خود عدول کند و نظر به جدیدی مغایر با نظر به قبلی خود ارائه دهد یا خیر؟**

کارشناس پس از اعلام نظر خود قانوناً عدول از آن راندارد، ولی چنانچه نظر کارشناس با اوضاع و احوال محقق و معلوم مورد کارشناسی مطابقت نداشته باشد، دادگاه به آن ترتیب اثر نخواهد داد.

۴ بیع توله چیست؟

بیع توله عقدی است که در آن، فروشنده کالا را به همان قیمت که مدعی استت برای خود وی تمام شده، به مشتری بفروشد، بنابراین در این بیع، مشتری باید از قسمت مبیع آگاه باشد و فروشنده نیز آن را به همان مبلغی که برای مبیع بر داشته، به مشتری واگذار کند. دو نکته در رابطه با بیع توله حائز اهمیت است؛ اول اینکه فروشنده، خریدار را در جریان مبلغ تمام‌شده کالا برای خود قرار دهد و دوم اینکه فروشنده کالا را به همان میزانی که برای او هزینه پرداخته به مشتری واگذار کند. این میزان می‌تواند شامل مبلغ جابه‌جایی و هزینه‌هایی که روی کالا صورت گرفته است نیز شود. در صورتی که فروشنده، مشتری را در جریان قیمت کالا قرار ندهد یا اینکه آن را به بیشتر یا کمتر از میزان مبلغی که برای او تمام شده است، بفروشد، بیع از نوع توله نیست. مطابق ماده ۳۶۲قانون مدنی، اولین اثر از آثار عقد بیع آن است که به مجرد وقوع بیع، مشتری مالک مبیع و بایع مالک ثمن معامله می‌شود. همچنین انعقاد عقد بیع توله، بایع را ضامن درک مبیع و مشتری را ضامن درک ثمن قرار می‌دهد. ضامن درک مبیع و ثمن به این معنی است که اگر فروشنده، کالایی را بفروشد و پس از بیع توله، معلوم شود مبیع متعلق به دیگری بوده یا اینکه در عوض خریدار، حق متعلق به دیگری وجود داشته است، طرف معامله‌ای که مستوجب ضرر بوده، ضامن خسارات طرف دیگر است. همچنین به موجب همین ماده، بیعع توله، بایع را ملزم به تحویل مبیع و مشتری را ملزم به پرداخت ثمن می‌کند. هر گاه در بیع توله ارکان و شرایط قیدشده در قانون، موجود نباشد و هر یک از طرفین عوض معامله را قبض کرده باشد، باید آن را به صاحب مال برگرداند. ماده ۳۶۶قانون مدنی در این خصوص بیان می‌دارد: «هرگاه کسی به بیع فاسد مالی را قبض کند، باید آن را به صاحبش رد کند و اگر تلف یا ناقص شود، ضامن عین و منافع آن خواهد بود.»

۴ شهادت اطفال در دادگاه ممکن است؟

مطابق ماده ۱۳۱ قانون مدنی شهادت اطفالی را که به سن ۱۵ سال تمام نرسیده‌اند، فقط ممکن است برای مزید اطلاع استعمال کرد، مگر در مواردی که قانون شهادت این قبیل اطفال را معتبر شناخته باشد.

۴ اعتراض به نظریه پزشکی قانونی چگونه است؟

نگاهمی که پزشکی قانونی نظریه خود را تقدیم دادگاه می‌کند، هر یک از طرفین دعوی تا یک هفته پس از ارائه نظریه پزشکی قانونی می‌توانند اعتراض کنند، بنابراین در صورتی که پس از یک هفته، طرفین دعوی نسبت به نظریه پزشکی قانونی اعتراض کنند، دیگر از حق اعتراض برخوردار نیستند.